

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1978/79:9

med anledning av motion om översyn av avtal med Norge om uttagande av sociala avgifter

Motionen

I motionen 1977/78:1491 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär skyndsamma åtgärder i syfte att undanröja de i motionen påtalade missförhållandena.

Motionen behandlar bestämmelserna om uttag av sociala avgifter för personer som bor i Sverige men arbetar i Norge. Motionären påpekar att sådana personer i vissa fall, t. ex. vid anställning i norsk offentlig tjänst, kan få erlagga avgifter i båda länderna.

Gällande bestämmelser

En person som är bosatt i Sverige, men har sin anställning i Norge, är ansluten till såväl den svenska lagen om allmän försäkring (AFL) som den norska lagen om folketrygd. Förmåner från och avgifter till de båda ländernas trygghetssystem anknyter i väsentliga delar till ländernas beskattningsregler.

Enligt 53 § kommunalskattelagen beskattas den som är bosatt i Sverige här i riket för all inkomst vare sig den förvärvas här eller på utländsk ort. Samtidigt är den lön eller annan ersättning som en i Sverige bosatt person erhåller för arbete i Norge underkastad beskattning där.

Enligt kungörelsen (1972:35) om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Norge får lön och annan ersättning som person bosatt i Sverige förvärvat genom anställning i enskild tjänst i Norge beskattas i Norge om arbetet utförs där (art. 15). Motsvarande gäller enligt art. 20 i fråga om lön eller annan ersättning från norska staten eller regional eller kommunal förvaltning i Norge. Nu nämnd lön eller ersättning får beskattas också i Sverige. Därvid skall emellertid enligt art. 24 den skatt som erlagts i Norge avräknas från den svenska inkomstkatten.

Ett undantag från de nämnda bestämmelserna gäller för personer som bor i kommuner som direkt gränsar till Norge. I de fall inkomsten härrör från personligt arbete vid anställning i enskild tjänst i norsk gränskommun beskattas inkomsten endast i Sverige (art. 15 § 4).

Konventionen den 15 september 1955 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om social trygghet reglerar frågan om från vilket land sociala förmåner skall utgå. I art. 5 i konventionen anges att en person som är bosatt i ett land och utför arbete som anställd i ett annat land skall åtnjuta

tilläggs pension i sysselsättningslandet, under förutsättning att inkomsten beskattas där.

På grund av en tilläggsöverenskommelse till konventionen den 22 mars 1973 skall emellertid i fråga om person, som har hemvist i kommun direkt gränsande till riksgårnsen mellan Norge och Sverige och utför arbete såsom anställd i sådan kommun på andra sidan riksgårnsen hos arbetsgivare där, anställningsinkomsten ge rätt till tilläggs pension endast i det land där arbetet utförs även om inkomsten icke beskattas där. Vidare har angivits att arbetstagare som avses i överenskommelsen ej skall vara skyldig att erlägga pensionsavgift för anställningsinkomst i sysselsättningslandet.

Enligt art. 6 och 16 i konventionen regleras rätten till förmåner vid sjukdom, havandeskap eller barnsörd närmare i en särskild överenskommelse den 6 februari 1975 mellan de nordiska länderna. I art. 8 i överenskommelsen stadgas att den som är bosatt i ett land och utför arbete som anställd i ett annat av länderna är tillförsäkrad sjukpenning för anställningsinkomsten i sysselsättningslandet. Skyldigheten att utge sjukpenning övergår dock på bosättningslandet efter 90 dagar, såvida den försäkrade inte fortfarande vistas i sysselsättningslandet (art. 10).

Med undantag för stadgandet i den ovannämnda tilläggsöverenskommelsen den 22 mars 1973 om att arbetstagare som avses i överenskommelsen inte skall vara skyldig att erlägga pensionsavgift för anställningsinkomst i sysselsättningslandet reglerar den nordiska konventionen om social trygghet inte frågan om i vilket land avgiftsuttaget skall ske. Skyldigheten att erlägga avgifter blir därför i övriga fall beroende på de resp. ländernas bestämmelser härom.

Avgifter till de svenska pensionsförsäkringarna erläggs av den försäkrade om han haft pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete än inkomst av anställning. Vid beräkning av pensionsgrundande inkomst räknas visserligen enligt 11 kap. 2 § AFL den lön i penningar eller naturaförmåner som försäkrad åtnjutit som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst som inkomst av anställning. I lagrummet anges emellertid att vid beräkning av inkomst av anställning – med vissa angivna undantag – hänsyn skall tas till lön eller annan ersättning, som försäkrad åtnjutit från arbetsgivare, vilken är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i de fall då den försäkrade sysselsätts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Till inkomst av annat förvärvsarbete räknas enligt 11 kap. 3 § AFL bl. a. ersättning i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad för arbete för annans räkning, allt i den mån inkomsten enligt 2 § ovan inte är att hänföra till inkomst av anställning.

Den inkomst som en här i riket bosatt person erhållit av norsk arbetsgivare för arbete i Norge hänförs sålunda till inkomst av annat förvärvsarbete, och han påförs följaktligen egenavgift till såväl folkpensioneringen som tilläggs-pensioneringen.

Avgifter till den svenska sjukförsäkringen erläggs av den försäkrade endast

om hans sjukpenninggrundande inkomst härrör från annat förvärvsarbete än anställning. Såsom inkomst av anställning räknas enligt 3 kap. 2 § AFL inkomster som försäkrad förvärvare såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Detta gäller även om inkomsten härrör från utländsk anställning. En försäkrad som får sin anställningsinkomst från Norge behöver därför inte erlägga avgift till den svenska sjukförsäkringen.

Den norska folketrygden finansieras främst med medlemsavgifter från personer som omfattas av trygden och av arbetsgivaravgifter. Löntagare i Norge erlägger för innevarande år medlemsavgift till pensionsförsäkringarna med 3,8 procent av den pensionsgrundande inkomsten och till sjukförsäkringen med 4,4 procent av beräknad taxerad inkomst.

Utskottet

I den förevarande motionen tar motionären upp frågor om skyldighet för personer som bor i Sverige men har anställning och inkomst i Norge att erlägga avgifter till svensk socialförsäkring och norsk folketrygd. Motionären begär skyndsamma åtgärder för att undvika att personerna i fråga skall behöva erlägga avgifter i båda länderna.

Av den inledningsvis lämnade redogörelsen framgår att man i dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Norge lindrat de effekter som uppkommer på grund av att inkomster som här i landet bosatta personer förvärvat i Norge beskattas i båda länderna. Vidare har frågan från vilket land sociala förmåner skall utgå reglerats genom den nordiska konventionen om social trygghet och överenskommelser i anslutning till denna konvention. Däremot finns, med visst undantag för personer som bor och sysselsätts i kommuner på ömse sidor om riksgränsen mellan Sverige och Norge, ingen överenskommelse mellan de båda länderna om i vilket land avgifter skall erläggas. Den som inte omfattas av det nämnda undantaget måste följaktligen erlägga pensionsavgifter såväl i Sverige som i Norge.

Den bristande överenskommelsen mellan förmåner och avgifter i de nu aktuella fallen är enligt vad utskottet erfarit föremål för uppmärksamhet inom regeringskansliet i anslutning till pågående förhandlingar mellan svenska och norska regeringarna om en ny nordisk konvention om social trygghet. Förhandlingarna beräknas kunna slutföras nästa år. Med hänsyn härtill anser utskottet att någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen inte är påkallad.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1977/78:1491.

Stockholm den 16 november 1978

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Per-Eric Ringaby (m), Arne Magnusson (c), Britta Bergström (fp), Doris Håvik (s), Maj Pehrsson (c), Eric Marcusson (s), Allan Åkerlind (m), Gösta Andersson (c), Ralf Lindström*(s), Elis Andersson (c), Christer Nilsson (s), Börje Hörnlund*(c), Lars-Åke Larsson (s) och Stig Gustafsson*(s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.